

А. П. Бабич, В. М. Кривонос, А. А. Бабич

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЗМІШАНИХ АВІАЦІЙНИХ УГРУПОВАНЬ ПІЛОТОВАНОЇ І БЕЗПІЛОТНОЇ АВІАЦІЇ В СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ І ВІЙНАХ

Анотація: сучасні збройні конфлікти показали, що сучасна авіація стає все більш безпіотною і з тим не менше ефективною. Тому постає питання щодо розширення спектру завдань безпіотної авіації при сумісних діях з пілотованою авіацією та оцінки ефективності цього процесу. З метою збільшення ефективності застосування авіаційних угруповань, пропонується значну частину завдань які покладаються на пілотовану авіацію в операціях (бойових діях), безпілотні літальні апарати можуть виконати з результатом не меншим ніж пілотовані літаки, при значно менших витратах.

Ключові слова: змішані авіаційні угруповання, пілотована авіація, безпілотна авіація, безпілотний літальний апарат, сумісні дії.

Abstract: Modern armed conflicts have shown that modern aviation is becoming more and more unmanned and yet still effective. Therefore, the question arises of expanding the range of tasks of unmanned aircraft in joint operations with manned aircraft and assessing the effectiveness of this process. In order to increase the effectiveness of the use of aviation groups, it is proposed that a significant part of the tasks assigned to manned aviation in operations (combat operations) can be performed by unmanned aerial vehicles with the result not less than manned aircraft, at significantly lower costs.

Keywords mixed aviation groups, pilot-controlled aviation, unmanned aircraft, unmanned aerial vehicle, compatible actions.

Застосування авіації у збройних конфліктах і війнах кінця ХХ-го початку ХХІ-го століть вказує на суттєвий технологічний прорив, який пов'язують з появою безпілотних авіаційних систем різних класів і категорій, спектр завдань яких постійно розширюється, що дозволяє прогнозувати можливість заміни пілотованих літаків більш ефективними за критерієм “витрати – результат” безпілотними літальними апаратами. Суттєві переваги безпілотників над пілотованими літаками полягають у їх дешевизні і простоті технології виробництва. Відомі досить сміливі заяви авторитетних військових експертів, що до 2050 року, безпілотна авіація може претендувати на повну заміну усіх типів пілотованих літаків, включаючи стратегічні бомбардувальники. Звичайно, існує розуміння, що такі кардинальні зміни можливі тільки при поступовому розширенні спектру завдань безпіотної авіації при сумісних діях з пілотованою і оцінки ефективності цього процесу.

В основі ідеї змішаних авіаційних угруповань лежить принцип раціональності, який полягає в тому, що значну частину завдань, які покладаються на авіацію в операціях (бойових діях), безпілотні літальні апарати можуть виконати з результатом не меншим ніж пілотовані літаки, при значно менших витратах. Існує стійка тенденція перегрупувань завдань безпіотної авіації з площини забезпечуючих дій для пілотованої авіації, в площину безпосереднього вогневого ураження об'єктів і військ противника, як на полі бою, так і оперативній глибині. Яскравим прикладом ефективних сумісних дій пілотованої і безпіотної авіації стали операції Збройних Сил України на морі в російсько-українській війні. Значна частина кораблів Чорноморського флоту Російської Федерації різних класів була уражена саме при тісній взаємодії безпіотної і пілотованої авіації. Застосування пілотованою авіацією керованих ракет “Storm Shadow” по кораблям у відкритому морі, нанесення бомбового удару по противнику на острові Зміїний, виконувалося по даним повітряної розвідки безпілотного літального апарату Bayraktar TB2. Безпілотні літальні апарати такого типу показали більшу ефективність дій, ніж ударні літаки, по катерам противника у відкритому морі, за умов прикриття їх з повітря винищувальною авіацією. В той же час, практика сумісних дій показала низку проблем

формування і застосування змішаних авіаційних угруповань, що обумовлюються, в першу чергу значною різницею у льотних характеристиках і бойових можливостях сучасних безпілотних літальних апаратів і пілотованих літаків.

Список використаних джерел:

1. Лупандін В. А., Мегельбей Г. В., Мацько О. Й., Куртсеітов Т. Л., Міроненко П. О. Основні тенденції створення та застосування груп безпілотних літальних апаратів. Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. 2019. № 2(35).

2. Методологічні засади обґрунтування раціональних форм та способів застосування угруповань військ (сил) / Радецький В. Г. та ін. Київ : НУОУ, 2015. 288 с.

Бабич Анатолій Петрович – кандидат військових наук, доцент, професор кафедри експлуатації та застосування безпілотних авіаційних систем та комплексів повітряної розвідки, Харківський національний університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба, м. Харків, e-mail: aviaas5700@ukr.net. <https://orcid.org/0000-0002-9467-7754>.

Кривонос Володимир Миколайович – кандидат технічних наук, начальник кафедри експлуатації та застосування безпілотних авіаційних систем та комплексів повітряної розвідки, Харківський національний університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба, м. Харків, e-mail: kvn35@ukr.net. <https://orcid.org/0000-0002-6511-6640>.

Бабич Андрій Анатолійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології, Харківський національний університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба, м. Харків, e-mail: babich0384@ukr.net. <https://orcid.org/0000-0002-0930-4700>.

Babych Anatolii P. – candidate of military sciences, associate professor, professor of the Department of Operation and Application of Unmanned Aviation Systems and Air Intelligence Complexes, Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Forces University, Kharkiv, e-mail: aviaas5700@ukr.net. <https://orcid.org/0000-0002-9467-7754>.

Kryvonos Volodymyr M. – PhD in Engineering, Deputy Head of the Department of Operation and Application of Unmanned Aviation Systems and Air Intelligence Complexes, Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Forces University, Kharkiv, e-mail: kvn35@ukr.net. <https://orcid.org/0000-0002-6511-6640>.

Babych Andrii A. – candidate of legal sciences, associate professor, associate professor of the Department of Psychology, Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Forces University, Kharkiv, e-mail: aviaas5700@ukr.net. <https://orcid.org/0000-0002-0930-4700>.